

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

**Rozpočet Evropské unie v oblasti spravedlnosti
a vnitřních věcí**

Bc. Jan Ticháček

Rozpočet Evropské unie v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na analýzu rozpočtu EU se zaměřením na oblast spravedlnosti a vnitřních věcí. Plánování jednotlivých ročních rozpočtů EU předchází sestavení víceletého finančního rámce, který je prostředkem plánování a pojistkou předvídatelnosti výdajů EU. Rovněž jsou zde promítnuty priority Unie. Vlastní rozpočet se dělí do šesti okruhů. Práce se věnuje třetímu okruhu pod názvem Bezpečnost a občanství. Z tohoto okruhu je také financován rozpočet agentury EU CEPOL (Evropská policejní akademie), které se věnuje druhá část DP. Agentura zastává významné místo v oblasti vzdělávání a výcviku středního a vyššího policejního managementu a orgánů, které se věnují prosazování práva. Zajišťuje vzdělávací aktivity, které mají přispět ke zlepšování spolupráce členských států EU v boji proti nejzávažnějším formám mezinárodní trestné činnosti. Vlajkovou lodí agentury je Evropský výměnný program pro policisty. Zde účastníci získávají zkušenosti díky zahraničním pobytům, na jejichž náplni se sami podílejí. V rámci svých aktivit agentura CEPOL dává přednost kvalitativnímu vzdělávání před kvantitativním. Efektivnosti vynaložení prostředků na výměnný program je věnována třetí část práce. Tato otázka je šetřena dotazníkovou formou, která je následně vyhodnocena.

Klíčová slova: Evropská unie, Evropská policejní akademie - CEPOL, tvorba rozpočtu EU, příjmy rozpočtu EU, rozpočet, výměnný program, policejní vzdělávání, rozpočtová pravidla, víceletý finanční rámec

Cíl práce

Cílem práce je zjistit velikost a strukturu rozpočtu EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí (SVV) demonstrovány na vybrané agentuře EU ve vybraných letech s důrazem na efektivnost vynaložených finančních prostředků na výměnný program agentury Evropské unie (CEPOL).

Metodika

V teoretické části práce byla použita především metoda popisná. Popis, historický vývoj a charakteristika Evropské unie jsou zpracovány podle uvedených knižních publikací a internetových zdrojů. Poté následuje metoda analýzy rozpočtu EU s popisem příjmových a výdajových stran rozpočtu, kdy jsou konkrétní údaje čerpány opět z uvedené literatury a internetových zdrojů, zejména z internetových stránek Evropské unie.

Praktická část práce se věnuje agentuře Evropské unie CEPOL. V této části diplomové práce byla použita metoda komparace, dále analýza rozpočtu EU a rozpočtu CEPOL. Součástí praktické části je dotazníkové šetření s cílem zjistit informace o efektivnosti vynaložení finančních prostředků na výměnný program agentury CEPOL. Budou stanoveny dvě hypotézy, které budou dotazníkovým šetřením buď potvrzeny, nebo vyvráceny. Dotazovanou skupinou jsou účastníci programu převážně z posledního ročníku 2015. Ke zpracování průzkumné části je zvolena kvantitativní metoda, protože zkoumaná problematika disponuje pouze omezeným počtem respondentů. Dotazník je složen z osmi uzavřených otázek a jedné otázky otevřené. Distribuce dotazníků byla provedena prostřednictvím elektronické pošty na základě databáze kontaktů koordinátorky výměnného programu CEPOL. Jednotlivé odpovědi budou analyzovány a přehledně zobrazeny v grafech. Empiricky získané údaje budou konstatovány a vyhodnoceny.

Informace o agentuře CEPOL jsou čerpány pouze z internetových zdrojů, především stránek CEPOL, publikací CEPOL zveřejněných na internetu a z výročních zpráv. Část informací byla poskytnuta koordinátorkou výměnného programu CEPOL.

Teoretická část

Evropská unie (dále jen EU) se skládá z 28 států Evropy, mezi nimiž existují specifické a unikátní vztahy. Unie vystupuje jako mezinárodní organizace disponující pravomocemi, které jsou na ni přeneseny členskými státy. Hlavním posláním Evropské

unie ve 21. století je zajištění míru mezi státy Unie. Mezi další úkoly patří zajištění života v bezpečí pro všechny Evropany, pomoc při zabezpečení praktické spolupráce evropských zemí, podpora hospodářské a sociální solidarity, ochrana evropské identity a rozmanitosti v době globalizace a prosazování hodnot společných pro všechny Evropany.¹

Aby Evropská unie mohla plnit veškeré úkoly, potřebuje finanční zdroje a tedy i rozpočet. Rozpočet EU je důležitým nástrojem koordinace hospodářských politik. Roční rozpočet musí odpovídat dlouhodobému rozpočtovému plánu tzv. Víceletému finančnímu rámci (dále jen VFR). VFR rozděluje prostředky do šesti výdajových okruhů, tzv. headingů. Samotný VFR není ve své podstatě rozpočtem EU, ale je to pouze prostředek plánování a pojistka předvídatelnosti výdajů EU, tedy musí být v souladu s tímto dlouhodobým rozpočtovým plánem. Finanční prostředky, které jsou vyčleněny na podporu bezpečnosti a ochrany občanů Unie, spadají do třetího výdajového okruhu pod názvem Bezpečnost a občanství. Z jednotlivých kapitol uvedených v tabulce č. 1 je vidět, že do okruhu Bezpečnosti a občanství přiděluje Evropská unie stále nejméně financí.

Tabulka 1 Rozpočet EU na rok 2015, 2016 - prostředky na platby (EUR)

Popis	Rozpočet 2016	Rozpočet 2015 (¹)	Změna (v %)
1. Inteligentní růst podporující začlenění	66 262 537 636	66 853 308 910	- 0,88
2. Udržitelný růst: přírodní zdroje	55 120 803 654	55 978 784 039	- 1,53
3. Bezpečnost a občanství	3 022 287 739	1 926 965 795	+ 56,84
4. Globální Evropa	10 155 590 403	7 478 225 907	+ 35,80
5. Správa	8 935 076 052	8 658 632 705	+ 3,19
6. Vyrovnávací platby	p.m.	p.m.	—
Zvláštní nástroje	389 000 000	384 505 583	+ 1,17
Výdaje celkem (²)	143 885 295 484	141 280 422 939	+ 1,84

(¹) Údaje uvedené v tomto sloupci odpovídají údajům uvedeným v rozpočtu na rok 2015 (Úř. věst. L 69, 13.3.2015, s. 1) a v opravném rozpočtu č. 1 až 8/2015.
(²) Ustanovení čl. 310 odst. 1 třetího pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie zní: „Rozpočet musí být vyrovnaný co do příjmů a výdajů.“

Zdroj: <http://eur-lex.europa.eu>

Současnými palčivými problémy, jsou především migrační krize, boj a ochrana proti teroristickým útokům. Díky tomu v roce 2016 byly prostředky na bezpečnostní oblast rapidně navýšeny. Podle údajů z Úředního věstníku Evropské unie byla v tomto třetím okruhu vynaložena v roce 2015 částka 1 927 milionů EUR, naproti tomu v roce 2016 byly přiděleny finanční prostředky v celkové výši 3 022 miliony EUR, což činí navýšení o téměř 57%.

¹ FONTAINE, Pascal. *Politiky Evropské unie: Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. ISBN 978-92-79-34276-9.

Praktická část

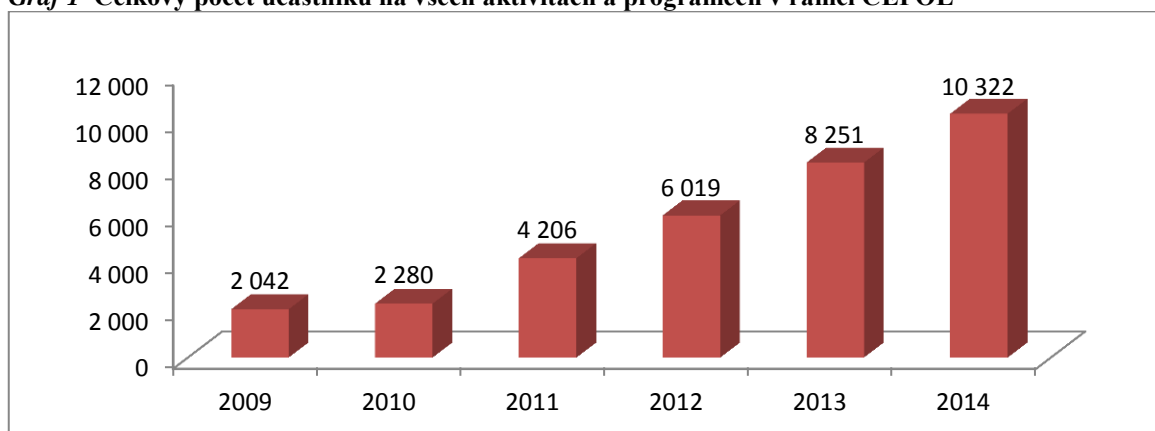
Pro plnění konkrétních úkolů EU jsou zřizovány tzv. agentury. Agentury disponují samostatnou právní subjektivitou v souladu s právem EU. Potřeby vnitřní bezpečnosti EU se neustále vyvíjí, a to vede k rostoucím požadavkům na policejní síly i donucovací orgány evropského práva. Rozhodující pro splnění budoucích bezpečnostních výzev členských států je odborná příprava, kterou v oblasti bezpečnosti a vnitřních věcí zajišťuje právě jedna z agentur EU, a to Evropská policejní akademie CEPOL. Důležitým posláním agentury CEPOL je snaha o pomoc při doplňování a zlepšování odborných znalostí policistů členských států. CEPOL se také podílí na šíření informací a poznatků z oblasti policejního výzkumu realizovaného v jednotlivých státech EU.

Financování agentury CEPOL je zahrnuto pod rozpočtový okruh Bezpečnost a občanství. Celkový rozpočet CEPOL od roku 2011 přesahuje 8 mil. EUR.

Pracovní program CEPOL se zaměřuje na pořádání kurzů, seminářů a konferencí, jež pokrývají široké spektrum témat. Mezi vzdělávací nástroje CEPOL dále patří webináře, on-line výukové moduly a výměnný program. Tyto vzdělávací nástroje jsou navrženy k usnadnění sdílení znalostí i osvědčených postupů, které vedou k vybudování společné evropské kultury v oblasti prosazování práva.

Jedná se o kvalitativně orientované vzdělávání, které je důležité k potírání organizované a závažné trestné činnosti s přeshraničním aspektem. O nabízené vzdělávací aktivity je veliký zájem, což dokládá i graf č. 1 s celkovými počty zúčastněných v období let 2009-2014. Nárůst je zřetelný.

Graf 1 Celkový počet účastníků na všech aktivitách a programech v rámci CEPOL

Zdroj: <https://www.cepola.europa.eu>, (vlastní zpracování)

Jedním z typů vzdělávacích aktivit, které CEPOL nabízí je Evropský výměnný program pro policisty (European Police Exchange Programme, dále jen EPEP), jemuž je věnován výzkum v druhé části diplomové práce. Podpora vytvoření výměnného programu byla vyjádřena i v kapitole 1.2.6 Stockholmského programu ze dne 4. května 2010. Stockholmský program požadoval, aby byl výměnný program přístupný všem profesím, které jsou zapojeny do vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva.²

Ve snaze o posílení a vytvoření pevnějšího rámce Unie pro soudní a policejní výcvik a vzdělávání, bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2219 ze dne 25. listopadu 2015, které vejde v platnost 1. července 2016.³ Nové nařízení systematicky rozšiřuje cílovou skupinu, kdy doposud byly aktivity agentury určeny pro „senior police officers“, tj. střední a vyšší policejní management, a nově budou zpřístupněny pro „law enforcement officers off all ranks“, tj. pracovníky orgánů, které se zabývají prosazováním práva bez ohledu na jejich hodnost, se zvláštním důrazem na ochranu lidských práv a svobod v rámci prosazování práva.

Dotazníkové šetření

Evropský výměnný program pro policisty plní jeden z hlavních cílů agentury CEPOL a to, že uvádí teorii do praxe. Účastníci výměnného programu cestují do jiné země, aby zde získali a sdíleli své znalosti, prohloubili spolupráci a vytvořili nové kontakty. Efektivnost tohoto programu byla zkoumána na základě dotazníkového šetření v závěru diplomové práce. Výzkum měl potvrdit dvě hypotézy a to, zda tito účastníci chtějí aktivně své poznatky využívat v praxi a zda náklady na výměnný program jsou ospravedlněny vyšší využitelností v praxi.

Závěr

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že výměnného programu se účastní převážně muži a to ve věku přibližně 37 let, kteří jsou v té době v průměru 12 let ve služebním poměru. Práce prokázala sdílení a implementaci poznatků z výměnného programu. Poznatky byly

² EUR-LEX. *EU law and publications: Stockholmský program* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52010XG0504\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52010XG0504(01))>.

³ EUR-LEX. *EU law and publications: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2219 ze dne 25. listopadu 2015 o Agentuře Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2005/681/SVV* [online]. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456049015370&uri=CELEX:32015R2219>>.

nejvíce sdíleny s 41-50 lidmi a zavedení poznatků do praxe se podařilo v rozsahu 26-50%. Toto zjištění potvrzuje význam a smysluplnost celé aktivity. V dotaznících byla vyjádřena absolutní spokojenost účastníků s výměnným programem. Program je sestavován dle dohody a vzájemné komunikace mezi partnery vzhledem k jejich preferencím a zájmům. Díky tomu je přínos pro praxi účastníků významný a výrazně převyšuje vynaložené prostředky. Toto zjištění mohu, jako účastník výměnného programu potvrdit z vlastní zkušenosti. Na základě provedené analýzy zjištěných dat z dotazníkového šetření lze konstatovat, že vyšší vynaložené náklady na EPEP jsou ospravedlněny vyšší využitelností v praxi. Podle provedeného výzkumu se výměnného programu účastní osoby se zájmem o další aktivní využívání nabytých poznatků a získaných zkušeností.

Seznam použité literatury a internetových zdrojů

KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2. aktualiz. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.

TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 5., přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014. 756 s. ISBN 978-80-7400-546-6.

TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropských společenství pro ekonomy*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2000. 279 s. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 80-7201-213-4.

EVROPSKÁ KOMISE. *Politiky Evropské unie: Rozpočet*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie 2014. 16 s. ISBN 978-92-79-41726-9.

FONTAINE, Pascal. *Politiky Evropské unie: Evropa ve 12 lekcích*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. 44s. ISBN 978-92-79-34276-9.

CEPOL. *Education and training: European Police Exchange Programme* [online]. [cit. 2016-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.cepol.europa.eu/education-training/our-approach/types-learning/european-police-exchange-programme>>.

EUR-LEX. *EU law and publications: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2219 ze dne 25. listopadu 2015 o Agentuře Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2005/681/SVV* [online]. [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1456049015370&uri=CELEX:32015R2219>>.

EUR-LEX. *EU law and publications: Stockholmský program* [online]. [cit. 2016-03-11]. Dostupné z WWW: <[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52010XG0504\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52010XG0504(01))>.

EVROPSKÁ UNIE. *Oblasti politiky: Rozpočet* [online]. [cit. 2015-11-02]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/pol/financ/index_cs.htm>.